

СЕКЦІЯ ІІІ. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Бражко О.В.

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Навчально-науковий інститут управління
Маріупольський державний університет

Забезпечення своєчасних нарахувань, соціальних допомог та пенсійних виплат, моніторинг сімей, які опинилися у скрутному становищі - це нелегка робота, але від неї залежать долі людей, тому соціальна сфера сьогодні дуже важлива, враховуючи, що соціально-економічний розвиток держави зазнав значних негативних наслідків через кризу, спричинену поширенням коронавірусної хвороби COVID-19, а з 22 лютого 2022 р. повномасштабне вторгнення РФ на нашу землю, запровадження воєнного стану. Всі ці чинники стали величезним викликом для соціальної сфери.

Слід відзначити, що і в мирний час національна система соціального захисту населення залишалася фрагментованою за цільовим спрямуванням, обмеженою у наявних ресурсах, характеризувалася низькою ефективністю функціонування інститутів, що обумовлювало її слабкість, недосконалість та відсталість від європейських соціальних стандартів.

У ст. 46 Конституції України закріплено право громадян на соціальний захист, що включає «право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом» [1].

Згідно з Конституцією України, держава гарантує кожному громадянину право на працю, задовольняє потреби у здобутті освіти, охороні здоров'я, підготовці кадрів, забезпечує мінімальний рівень заробітної плати, пенсії та інших соціальних виплат.

Перш за все, слід відзначити, що система соціального захисту населення це комплекс нормативних актів, методів та дій, що мають забезпечити:

- гарантований прожитковий мінімум, установлений законом України, на основі якого визначається межа заробітної плати, формуються пенсії, допомоги, гарантуються обслуговування в житлово-комунальній та соціально-культурній сферах;

- диференційний підхід до різних соціально-демографічних верств населення враховуючи їх економічну самостійність;
- права кожного громадянина на працю і отримання мінімуму доходів, достатнього для нормальної життєдіяльності працюючого та його сім'ї;
- державні гарантії по оплаті найманої праці, незалежно це власне виробництво, асоціації, акціонерне товариство і т.д.;
- надання різних форм допомоги безробітним: виплати по безробіттю, організація громадських робіт, перепідготовка та отримання нової спеціальності, з якої є вільні робочі місця, створення умов для започаткування власної справи;
- малозабезпеченим категоріям населення надати державні гарантії щодо підтримки необхідного рівня життя;
- індексування грошових вкладів населення у випадку зростання цін на товари та послуги та грошову компенсацію населенню при здійсненні реформ цін;
- розробку та законодавче врегулювання (затвердження) всього комплексу заходів, що представляють у всій повноті систему соціального захисту всього населення (працюючих, непрацюючих у працездатному стані, непрацездатних, пенсіонерів, інвалідів, підростаючого покоління, багатодітних матерів, неповні та малозабезпечені сім'ї) [2, с. 106.]

Державне соціальне забезпечення є складовою системи соціального захисту і виконує функцію нагромадження та розподілу коштів соціального захисту, призначених на соціальну допомогу, виплати по соціальному страхуванню тощо.

Тобто, соціальний захист населення доцільно розглядати як систему економічних, соціальних та правових відносин з управління соціальними ризиками суспільства для ліквідації їх небажаних наслідків та забезпечення належного рівня життя. Під системою у даному випадку розуміється цілеспрямований комплекс взаємопов'язаних елементів та взаємозв'язків між ними. [3, с. 74-75].

Доцільно констатувати, що на сьогодні українці зможуть безоплатно здобувати професійно-технічну освіту повторно, тому, що 19 червня 2022 року Верховна Рада України розглянула проект Закону, що передбачає внесення змін до діючого ЗУ «Про професійну (професійно-технічну) освіту». Зміни, запропоновані проектом Закону, дозволять наблизити професійно-технічну освіту до реалій війни та сучасного ринку праці. Це забезпечить швидку перекваліфікацію для тих, хто втратив роботу, внаслідок чого знизиться рівень безробіття. Відповідно до цього ЗУ населення матиме можливість:

- здобувати профтехосвіту без повної загальної середньої освіти, яку можна буде отримати в будь-який інший час за кошти бюджету;
- безоплатно отримати другу робітничу професію через 3 роки після отримання попередньої професії (за наявності страхового стажу та вільних місць у закладі);

- здобути за бюджетні кошти освіту за іншою професією до завершення 3 років або за відсутності підтвердженого страхового стажу, якщо за станом здоров'я особа втратила можливість виконувати роботу за отриманою раніше професією, а також для невідкладного забезпечення потреб держави (регіону) у кваліфікованих робітниках;

- зарахування на навчання до закладів професійної освіти (незалежно від місця реєстрації);

- здобуття часткових професійних кваліфікацій із метою підготовки та перепідготовки за короткостроковими програмами під конкретні потреби відбудови країни;

- розподілу державного замовлення не лише на підготовку кваліфікованих робітників, а й на їхню перепідготовку та підвищення кваліфікації (відповідно до сучасних потреб держави) [4].

Однак, враховуючи складність і багатоаспектність проблеми, які ускладнюються сучасним воєнним станом в державі, доцільно відзначити, що існує необхідність у подальших розробках щодо визначення особливостей побудови системи соціального захисту населення, які залишилися, внаслідок подій, поза увагою держави.

Таким чином, з початком російської військової агресії, звичний порядок нашого життя назавжди змінився. Тому, у цей непростий для нашої країни час, нагальною є потреба значного переосмислення сутності соціального захисту населення, а відповідно, і постановки нових завдань та механізмів здійснення соціального захисту населення, що мають бути адекватними умовам воєнного стану. Саме тому вдосконалення системи соціального захисту населення у період війни набуває неабиякого значення.

Отже, на сьогодні, у зв'язку з військовою агресією Росії проти України, з реорганізацією соціально-економічного механізму господарювання, зі значним спадом виробництва, перед країною постало непросте завдання щодо задоволення всіх соціальних потреб населення при гострому дефіциті ресурсів. В умовах становлення та розвитку державності соціально-економічні проблеми вимагають від органів державного управління якісно нових підходів та рішучих неординарних дій для гарантування соціальної захищеності всім верствам населення.

Перш за все соціальна допомога і захист у період війни пов'язані з домінуванням проблем підтримки сімей захисників, хворих і поранених, з працевлаштування інвалідів, з питаннями піклування про дітей-сиріт та іншими проблемами воєнного часу. Соціальна допомога та соціальна реабілітація поранених – ще один комплекс проблем у цей період. Потік поранених вимагає термінових заходів не тільки з їх евакуації, але й реабілітації.

Також необхідно передбачати соціальний захист громадян, які були вимушені покинути власні домівки й стати внутрішньо переміщеними особами.

Їм, за новим місцем їх перебування, необхідно надавати послуги, а саме: консультування, надання притулку, догляд, підтримане проживання, короткотермінове проживання, натуральна допомога, транспортні послуги тощо.

Слід відзначити, що у зв'язку з агресією в Україні багато працездатних громадян втратили роботу і зарплату, а багатьом працюючим - зменшено розмір заробітної плати. Тож, на нашу думку, необхідні зміни у визначенні особи малозабезпеченою.

Що стосується осіб похилого віку, з метою поліпшення їх соціального захисту, протягом останніх років прийнято низку законів, спрямованих на уніфікацію умов пенсійного забезпечення та систематизацію відповідних правил. З метою удосконалення чинної солідарної системи проведено пенсійну реформу, якою запроваджено єдині підходи до пенсійного забезпечення відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Також запроваджено щорічну індексацію пенсій, що дало змогу зробити автоматичний перерахунок пенсій [5].

Але ситуація, за останні 4 місяці, ускладнюється військовою агресією Росії проти України. Тому КМУ запровадив Постанову «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану», в якій чітко відзначено особливості щодо виплати та доставки пенсій, грошової допомоги на період введення воєнного стану, але в межах фінансових можливостей Пенсійного фонду України. [6].

Таким чином, саме прийняття і реалізація законопроектів щодо змін в трудовому законодавстві та застосування загального порядку в соціальній сфері надасть можливість забезпечити контрольоване, своєчасне, а в окремих випадках оперативне надання соціальних послуг найуразливішим категоріям населення у період воєнного стану з метою збереження їх життя та здоров'я. Вирішення зазначених вище проблем потребує розробки концептуальних напрямів розвитку соціального захисту населення на регіональному рівні з посиленням адресності надання соціальної допомоги найменш захищеним верствам населення та створенням адекватної системи управління соціальним захистом виходячи з пріоритетності задоволення потреб населення в умовах воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96>.(дата звернення: 10.06.2022)
2. Скуратівський В., Палій О., Лібанова Е. Соціальна політика: навч. посіб. Вид-во УАДУ. Київ, 2003. 265 с.
3. Синчук М. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 318 с.
4. Про професійну (професійно-технічну) освіту щодо окремих аспектів підготовки кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану та відновлення економіки. Проект Закону про внесення змін до Закону

України від 18.04.2022 № 7293 URL:
<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39451> (дата звернення 10.06.2022)

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон
України від 09.07.2003р. № 1058-IV URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>. (дата звернення: 10.06.2022)

Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на
період введення воєнного стану: Постанова від 26.02.22 р. № 162 URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162-2022-п#Text> (дата звернення:
11.06.2022)

СУТНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Горбашевська М.О.

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри загального менеджменту
Маріупольський державний університет

Кислова Л.А.

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри загального менеджменту
Маріупольський державний університет

В сучасному світі термін «корпоративне управління» став достатньо часто використовуватися в різноманітній науковій літературі це й зрозуміло, тому що в країнах дедалі більшає великих підприємств, яким вигідніше об'єднуватися та створювати корпорації. Але в Україні на сьогоднішній день не існує закріпленого на законодавчому рівні визначення поняття «корпоративне управління».

Корпоративне управління являє собою процеси регулювання власником руху його корпоративних прав з метою одержання прибутку та управління підприємством. Або, іншими словами, можна сказати, що корпоративне управління – це система відносин між органами товариства і його власниками (акціонерами) щодо управління діяльністю товариства [1, с.16].

Найбільш привабливими для інвесторів є чотири характеристики **корпоративної форми бізнесу:**

- самостійність підприємства як юридичної особи;
- обмежена відповідальність індивідуальних інвесторів;
- можливість передачі іншим особам акцій, що належать індивідуальним інвесторам;
- централізоване управління [1, с.16].